

האסטרטגיה של טראמפ: גוויעה איטית או כניעה

written by מאיר בן שבת | 06.09.2026

"כללי המשחק השתנו ועידן התגובות הפרופורציונליות הסתיים", כך הזהיר אתמול יו"ר הפרלמנט האיראני, מוחמד באקר קאליבאף. הוא איים כי כל מתקפה נגד אינטרסים איראניים תיענה בתגובה "מהירה, כבדה וכואבת יותר".

אזהרות אלה הגיעו לאחר שפיקוד המרכז של צבא ארה"ב פרסם תיעוד מצולם של טביעת מיכלית הנפט MT Kilo, אחת משלוש המכליות האיראניות שהותקפו בתגובה לירי טילים לעבר ספינות מלחמה של הצי האמריקני. בעולם לא נרשמה התרגשות מיוחדת וגם במדינות האזור עברו על כך די מהר לסדר היום. עדות להסתגלות המהירה למצב החדש.

כניעה או גוויעה איטית? זו האסטרטגיה העדכנית של הנשיא טראמפ מול משמרות המהפכה. טבעת החנק הכלכלי המתהדקת, מלווה מעת לעת בהחלפת מהלומות בין הצדדים, העוצמה מוגבלת, היעדים ברורים והפרופיל מתון? אלה הם כללי המשחק שקאליבאף מאיים לשנות.

מוקדם לשמוח

הנשיא טראמפ אמר בשבוע שעבר כי הלחץ הביא את הכלכלה האיראנית ל"נפילה חופשית", וכי הכנעתה של טהרן היא רק עניין של זמן. תרומה לא מבוטלת לכך יש לייחס להצלחה של הצי האמריקני לשחוק את מנוף הלחץ המרכזי של איראן במצר הורמוז ולכפות בפועל נתיב שיט מאובטח. כנוסח ציוצו של הנשיא טראמפ? "הנפט של הורמוז? חוזר".

הלוחמה הפסיכולוגית ושטף המידע המגמתי שמופץ במסגרתה, לא מקלים על מי שמבקש להעריך את מצבה האמיתי של איראן. כך גם ההבחנה המתחייבת בין מצבו של האזרח למצבן של "משמרות המהפכה". גם אם מגמת ההחמרה אינה נתונה במחלוקת, קשה להעריך את המרחק שנותר עד לנקודת השבירה.

ביחס לכך, אפשר למצוא אינדיקציה מעודדת דווקא באזהרה ששיגר שר הביטחון ישראל כ"ץ, כשאמר כי "יש סימנים שאנחנו רואים שמעידים כי הלחץ הכלכלי הכבד שבו הם נתונים והחשש מהתקוממות ומנפילת המשטר עלולים לדחוף אותם לצעדי ייאוש". הניסוח הזהיר מתוך הכתב, מלמד כי מילותיו נבחרו בקפידה.

קריאתו החוזרת של טראמפ לעם האיראני להתקומם, גם אם לא הוציאה את האזרחים לרחובות, הראתה להנהגה האיראנית לאן הוא עלול לכוון כעת.

שינוי המשטר הוא הפתרון היחיד שיש סוף לאיום האיראני. אך מוקדם לשמוח. המשטר בטהרן עדיין לא מיצה את כל האופציות שיש לו כדי להיחלץ ממצוקתו. העובדה שהוא עדיין לא פנה בהצעה מפתה לחדש את המשא ומתן המדיני מלמדת כי הוא עדיין לא מרגיש את להב החרב על צווארו. בינתיים הוא בוחר לפעול נגד שותפותיה של ארה"ב באזור ובמקביל לבנות את

כוחו ולייצב את יחסיו עם הזרועות שנגדעו: המליציות בעיראק, החות'ים, חמאס ומעל כולן ☒ חיזבאללה.

אתגר לישראל

מנקודת מבטה של ישראל, הימנעותה של איראן עד כה מלתקוף אותה במסגרת התגובות על ההתקפות האמריקניות יכולה להעיד על ההתנהלות המחושבת כלפיה מצד טהרן. כך בנוגע לכניסה לעימות צבאי ישיר עימה, אך לא ביחס לאפשרות לשסות בה את חיזבאללה. ישראל אמנם מיהרה להכריז על סיום הטיפול ברכס עלי טאהר, כדי למנוע מאיראן להשתמש בו כתירוץ נגדה, אך אם טהרן תחליט או שכבר החליטה לחמם את הזירה הלבנונית כמוצא למצוקתה, היא לא תתקשה למצוא עילות נוספות.

החדשות הטובות הן שהלחץ הצבאי והכלכלי משיג את יעדיו. לצד זאת, הן מציבות לישראל אתגר משמעותי: לזהות מבעוד מועד ולהיערך למהלכים שאיראן ושלוחותיה עלולות לבצע מתוך מצוקה. במידת הצורך אף להקדים מכה למכה.

להכניס לפרופורציות

מועין אל-עראביד, ראש מנגנון ביטחון הפנים של חמאס, אמנם עדיין לא מתלוצץ עם חוקריו בגלל מצבו הרפואי, אך אין בכך כדי לגרוע מהשבחים על המבצע הנועז לחטיפתו מלב העיר עזה. בנוסף לתרומתו לשחיקה של ההגבלות ש"מועצת השלום" ביקשה לקבוע על פעילות צה"ל ברצועה, הוא המחיש את מחויבותה של ישראל לפעול נגד מנגנוני חמאס ותשתיותיו ולא רק להסיר איומים מיידים. במישור הפנים-עזתי, הוא חיזק את ביטחונם העצמי של אנשי המליציות והוסיף לסדוק את דימוי השליטה המוחלטת של ארגון הטרור. הוא מגביר את החשדנות הפנימית בשורותיו ומחזק את תחושת החדירות-המודיעינית והנרדפות של אנשיו.

אחר כל זאת, יש להציב את הדברים בפרופורציות. העובדה שלאחר שלוש שנות לחימה, מבצע מעצר כזה עדיין נתפס כמהלך מורכב ויוצא דופן, מלמדת שהדרך לעיצובה של "עזה 2.0" עוד ארוכה. מערכת הביטחון צריכה לעצב את המציאות הביטחונית באופן שפעולות כאלה יהיו דבר שבשגרה. כך גם חיסולם של בכירים משדרת המג"דים והפיקוד הבכיר של הארגון. הרשימה אמנם התקצרה, אך היא עדיין ארוכה מדי.

פורסם בישראל היום, בתאריך 07 בספטמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.